

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра української, іноземних мов та перекладу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Основи наукових досліджень»

на 2025/2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Спеціальність	035 Філологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який викладає цю дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Панасенко Євгеній Олександрович
доктор філософії,
асистент кафедри української,
іноземних мов та перекладу

Контактний телефон	+38 095-545-10-87
Електронна адреса	postnovus@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	онлайн: електронною поштою за розкладом http://www.im.puet.edu.ua/ (Інформація для студентів)
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування цілісного уявлення про науку як систему знань і методологічний інструментарій пізнання соціальної дійсності; ознайомлення студентів із теоретико-методологічними засадами сучасної лінгвістичної науки, її понятійно-термінологічним апаратом, особливостями процесу наукового пізнання, основними методами та засобами наукового дослідження лінгвістичних явищ, вимогами до оформлення й апробації результатів наукового дослідження; підготовка до проведення самостійних наукових досліджень.
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції – 20 год., практичні заняття – 40 год., самостійна робота – 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: презентація домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання практичних завдань; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік.
Базові знання	Наявність ґрунтовних знань з основної іноземної мови
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
--------------------------------------	---

<ul style="list-style-type: none"> Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати (ПР 2). Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності (ПР 10). Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання (ПР 17). Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології (ПР 19). 	<ul style="list-style-type: none"> Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 3). Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 6). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 10). Здатність проведення дослідження на належному рівні (ЗК 13). Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності (ЗК 14). Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації) (СК 7); Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань (СК 8).
--	--

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Методологія й методика наукового дослідження		
Тема 1. Загальні відомості про наукове дослідження	Наука як система знань, закономірності її розвитку. Функції науки в суспільстві. Особливості наукового пошуку. Етапи наукового дослідження (емпіричний теоретичний). Наукова теорія, її основні характеристики. Структура наукової теорії.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота
Тема 2. Категоріальний апарат наукового дослідження	Концепція наукового дослідження. Тема, мета, об'єкт і предмет наукового дослідження. Типи гіпотез (теоретичні й емпіричні). Наукова новизна дослідження. Теоретичне практичне значення дослідження.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота
Тема 3. Методологічні основи наукового пошуку	Методологія як учення про способи і прийоми дослідження. Структура методологічного апарату. Основні принципи методології пізнання. Рівні методологічного аналізу. Логіка наукового дослідження.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота
Тема 4. Основні методи наукового дослідження у вищій школі	Вимоги до наукового методу. Рівні наукового пошуку. Теоретичні методи наукового дослідження. Емпіричні методи наукового дослідження. Категоріальний апарат наукового дослідження.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота
Модуль 2. Основні види наукових досліджень у вищій школі		
Тема 5. Структура і зміст етапів дослідницької роботи студента	Окреслення проблематики і складання плану-проспекту дослідження. Процес збору й аналізу наукової інформації. Бібліотечно-бібліографічні джерела інформації. Каталоги, їх види та характеристика. Техніка роботи з науковою літературою. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел у процесі наукового дослідження. Підготовка рукопису наукової роботи та її захист. Мова і стиль наукового дослідження.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота

Тема 6. Дипломна (магістерська) роботи: написання, оформлення, захист	Форми завершення наукових досліджень у вищих навчальних закладах освіти. Курсова робота: загальна характеристика, послідовність виконання, підготовчий етап, робота з текстом, оформлення. Дипломна робота (структура, зміст, оформлення). Керівництво курсовою (дипломною) роботою, її рецензування та захист. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Оформлення документів на магістерську роботу. Етапи написання. Підготовка до захисту.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота
Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження	Сутність наукових публікацій, їх основні види, обсяг. Наукова монографія, наукова стаття, тези наукової доповіді. Реферат. Доповідь. Методика написання тексту. Літературна обробка наукового тексту. Вимоги до тексту наукової статті. Редагування тексту й підготовка його до друку. Типова структура рецензії (відгуку). Підручник, навчальний посібник, вимоги до написання та оформлення.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота
Тема 8. Етика науковця	Етика як невід’ємна характеристика наукової діяльності. Цитування авторської думки. Плагіат, його негативні наслідки. Наукова рецензія, позитивне і негативне оцінювання наукової праці. Дискусія як фахове обговорення проблеми.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота
Тема 9. Культура усного наукового мовлення	Композиційно-логічна побудова наукової доповіді, виступу. Мовна особистість доповідача. Наукові заходи як засіб вияву культури наукової мови. Проведення наукових конференцій. Підготовка до участі в науковій дискусії. Електронна презентація наукового виступу.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота
Тема 10. Переклад і редагування наукових текстів	Форми й види перекладу наукових текстів. Типові помилки в перекладі наукових текстів українською мовою. Переклад термінів. Особливості редагування наукового тексту. Вибір синонімів. Помилки в змісті й будові висловлювань.	Виконання навчальних завдань, самостійна робота

Інформаційні джерела

Основна література

1. Білуха М. П. Основи наукових досліджень : підруч. / М. П. Білуха. – К. : Вища школа, 1997. – 271 с.
2. Горбатенко І. Ю. Основи наукових досліджень : підруч. / І. Ю. Горбатенко, Г. О. Івашина. – Херсон, 2001. – 342 с.
3. Грищенко І. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / І. М. Грищенко, О. М. Григоренко, В. А. Борисейко. – К. : КНТЕУ, 2001. – 185 с.
4. Марцин В. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. С. Марцин, Н. Г. Міценко, О. А. Даниленко та ін. – Л. : Ромус-Поліграф, 2002. – 128 с.
5. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / Б. І. Мокін, О. Б. Мокін. – Вінниця : ВНТУ, 2014. – 180 с.
6. П’ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / І. С. П’ятницька-Позднякова. – К., 2003. – 116 с.
7. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Романчиков. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
8. Свердан М. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / М. М. Свердан, М. Р. Свердан. – Чернівці : Рута, 2006. – 352 с.
9. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.

10. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2004. – 240 с.

Додаткова література

1. Бобух Н. М. Культура наукової мови : навч.-метод. посіб. / Н. М. Бобух. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 130 с.
2. Головні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 9–17.
3. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
4. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206 с.
5. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : зб. стат. / Держкомстат. – К., 2003. – 340 с.
6. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. / Г. С. Онуфрієнко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.
7. Організація науково-дослідної роботи в закладах освіти. – Тернопіль : Астон, 2001. – 138 с.
8. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента : навч. посіб. / Я. Я. Чорненький, Н. В. Чорненька, С. Б. Рибак та ін. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 208 с.
9. Петрук В. Г. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб. / В. Г. Петрук, Є. Т. Володарський, В. Б. Мокін ; під ред. Петрука В. Г. – Вінниця : УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2005. – 144 с.
10. Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. / О. М. Семенов. – К. : ВЦ «Академія», 2010. – 216 с.
11. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підруч. / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 317 с.
12. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підруч. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 5-те вид. – К. : Знання, 2006. – 307 с.
13. Шишка Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт : навч. посіб. / Р. Б. Шишка. – Х. : Еспада, 2007. – 368 с.
14. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : метод. поради. – 3-тє вид., випр. і доп. / Автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. – К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», вид-во «Толока», 2005. – 80 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакети програмних продуктів CrowdIn, SmartCat, Memsourse.
- Пакет програмних продуктів Google Docs.
- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
- Дистанційний курс «Переклад і локалізація».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання здобувачів вищої освіти.

Положення про організацію освітнього процесу puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf

Політика щодо відвідування. відвідування занять є обов'язковим компонентом.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність»; списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf

Положення про академічну доброчесність polozh_akadem_dobrocheshnist.pdf

Положення про запобігання академічного плагіату polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій [polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf](https://puet.edu.ua/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf)

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену

[poloz_pro-apel_pidscontr.pdf](https://puet.edu.ua/poloz_pro-apel_pidscontr.pdf)

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції [Запобігання та виявлення корупції - ПУЕТ](https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-vyavlennya-korupcii-puet)

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

Безпека освітнього середовища:

Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvedyvalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1–4): обговорення матеріалу занять (6 балів); виконання навчальних завдань (12 балів); завдання самостійної роботи (3 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (5 балів)	30
Модуль 2 (теми 5–10): обговорення матеріалу занять (21 бал); виконання навчальних завдань (28 балів); завдання самостійної роботи (7 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	70
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
Науково-дослідна	Участь у студентській олімпіаді, гуртку тощо	10

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 10 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни